

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku I. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 grudnia 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 7 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 7 lutego 2013 r. oddalił apelację wnioskodawcy I. D. od wyroku Sądu Okręgowego w G. VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 maja 2012 r. oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 27 kwietnia 2011 r., odmawiającej mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że przypadające przed dniem 15 listopada 1998 r. okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych, o ile opłacano za nich składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce, są okresami składkowymi (art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Spółecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Dlatego za okres składkowy w rozumieniu tego przepisu Sąd Apelacyjny uznał okres od 9 lutego do 14 sierpnia 1989 r., za który według zaświadczenia firmy „P.” z dnia 24 października 2008 r. opłacone były składki za wnioskodawcę, oraz że praca wnioskodawcy w tym okresie stanowiła pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). W pozostałych okresach zatrudnienia wnioskodawcy u armatora zagranicznego, przypadających po dniu 15 listopada 1998 r. (tj. od 12 marca 1990 r. do 14 września 1994 r.), składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce nie były opłacane z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Dlatego nawet gdyby zaliczyć wnioskodawcy okres ubezpieczenia od 9 lutego do 14 sierpnia 1989 r. to i tak nie spełnia on przesłanki posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, posiadając łącznie 14 lat, 10 miesięcy i 28 dni pracy w takich warunkach. Fakt podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu działalności gospodarczej i opłacania składek z tego tytułu w okresie od 1 listopada 1991 r. do 19 grudnia 1992 r. nie oznacza, że okres ten może być zaliczony do okresu pracy w warunkach szczególnych, ponieważ opłacanie składek i ubezpieczenie z tytułu działalności gospodarczej wyłącza te okresy z okresów pracy w szczególnych warunkach. Powołane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. znajduje zastosowanie wyłącznie do pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach, a nie do wykonujących takie prace osób prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek. „Wnioskodawca zaś nie był ubezpieczony dobrowolnie”.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie „prawa materialnego przez błędną jego wykładnię, w tym zwłaszcza przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...) w tym art. 6 ust. 1 i 2 tej ustawy, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach, uchwały nr 123 Rady Ministrów, rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 grudnia 1984 r. w sprawie zasad

ustalania wysokości i trybu przekazywania przez osobę kierowaną do pracy za granicą wpłat w walucie obcej na rzecz jednostki kierującej oraz sposobu wykorzystania tych wpłat (M. P. nr 30, poz. 208 z późn. zm.) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (...)."

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił tym, że: "1) w sprawie występują istotne zagadnienia prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona". W piśmie z dnia 4 września 2013 r., stanowiącym „rozszerzenie wniosku skargi kasacyjnej”, skarżący wskazał, że konieczne „wydaje się określenie przez Sąd Najwyższy kryteriów, jakie muszą być spełnione, aby płacone przez daną osobę składki mogły być uznane za składki na ubezpieczenie społeczne w rozumieniu w/w artykułu ustawy emeryturach i rentach z FUS.” Ponadto, zdaniem skarżącego, „zasadne jest wypowiedzenie się przez Sąd Najwyższy co do kryteriów, jakie mogą powodować, że osoba zatrudniona w warunkach szczególnych u pracodawcy zagranicznego może zostać uznana - tak jak to uczynił Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku - za nie będącą pracownikiem”.

W konsekwencji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i wydanie orzeczenia co do istoty sprawy, uwzględniającego w całości roszczenie wnioskodawcy lub uchylenie w całości zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także o rozpoznanie niniejszej sprawy na rozprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Autor skargi kasacyjnej w jej treści sformułował okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania w sposób następujący: „1) w sprawie występują istotne zagadnienia prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie; 3) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona”. Ponieważ zacytowany sposób sformułowania wniosków o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełniał konstrukcyjnego wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy zwrócił skargę w

celu wezwania jej autora do uzupełnienia tego ewidentnego braku konstrukcyjnego, stanowiącego warunek *sine qua non* dopuszczalności i możliwości oceny skargi kasacyjnej w ramach tzw. przesądu. W „uzupełnieniu” skargi kasacyjnej jej autor wskazał na wyroki Sądu Najwyższego dotyczące uwzględniania okresów świadczenia pracy w szczególnych warunkach na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi (wyrok z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 5/10) oraz na podstawie skierowania polskiej instytucji kierującej do pracy za granicą, które pod rządem przepisów ustawy emerytalnej mają charakter składkowych okresów ubezpieczenia pod warunkiem opłacenia składek do pracownicze ubezpieczenia emerytalne i rentowe (wyrok z dnia 27 kwietnia 2010 r., II UK 329/09), przy czym takie okresy składkowe podlegają uwzględnieniu do okresów pracy w szczególnych warunkach (wyrok SN z dnia 5 marca 2003 r., II UK 196/02). Podobnie orzekł Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 28 maja 2013 r., III AUa 108/12.

Natomiast, w ocenie autora skargi kasacyjnej, „w niniejszej zaś sprawie Sąd Apelacyjny w [...] uznał, że dobrowolne opłacane składki przez wnioskodawcę nie stanowią ‘składek na ubezpieczenie społeczne’, jak tego wymaga art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy o emeryturach i rentach z FUS”, dlatego „w świetle wyżej przytoczonych orzeczeń oraz „na podstawie wskazanych w tej skardze okoliczności oraz uwzględnienie wniosku skargi kasacyjnej ma pełne uzasadnienie”.

Sąd Najwyższy miał na uwadze, że przytoczone w „uzupełnieniu” skargi kasacyjnej orzeczenia nie zawierają czytelного sformułowania konkretnych istotnych zagadnień prawnych, które miałyby występować w sprawie. Ponadto wymienione orzeczenia nie są rozbieżne, ani nie czynią skargi kasacyjnej oczywiście uzasadnionej już dlatego, że w skardze oraz jej „uzupełnieniu” zabrakło jakichkolwiek wywodów oraz uzasadnienia prawnego, które mogłyby przemawiać za występowaniem w sprawie wymagań konstrukcyjnych z art. 398⁴ § 2 k.p.c. Ponadto w zaskarżonym wyroku Sąd Apelacyjny argumentował, że w okresach zatrudnienia niezaliczonych do stażu pracy w warunkach szczególnych, skarżący nie miał już statusu pracownika, ale świadczył pracę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej i z tego tytułu opłacił składki na ubezpieczenia społeczne, co - w ocenie tego Sądu - wykluczało uwzględnienie tych „niepracowniczych”

okresów zatrudnienia do pracowniczego stażu emerytalnego pracy w szczególnych warunkach wymaganych dla nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Takie ustalenie dotyczy wyłącznie „pracowniczego” tytułu i prawa nabycia wcześniejszej emerytury z tytułu okresów pracy w ramach stosunków pracy w szczególnych warunkach, tj. przebytych w pracowniczym zatrudnieniu, które przysługuje tylko ubezpieczonym, którzy wykazali wymagany staż pracowniczego zatrudnienia w szczególnych warunkach. Tymczasem skarżący nie był już pracownikiem w spornych okresach, chociaż wykonywał dalej takie samo zatrudnienie, tyle że w ramach podjętej działalności gospodarczej. W odniesieniu do takiego stanowiska prawnego zawartego w zaskarżonym wyroku autor skargi kasacyjnej, pomimo wezwania go do uzupełnienia jej konstrukcyjnych braków, nie sformułował ani nie uzasadnił żadnych koniecznych okoliczności, tj. konstrukcyjnych wniosków niezbędnie koniecznych do przyjęcia skargi do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁴ § 2 k.p.c. W skardze zabrakło jakichkolwiek proceduralnych zarzutów kasacyjnych, przeto wiążące dla Sądu Najwyższego było wyżej sygnalizowane ustalenie zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), że spornych okresach skarżący nie miał statusu prawnego pracownika, ale prowadził pozarolniczą działalność, która nie jest zaliczana do pracowniczego stażu pracy w szczególnych warunkach, chociażby była wykonywana w podobnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

aw